

Claes Wilhelms egen berättelse

Tidskrift "Maskinbefälet"

Jakobsgatan 24

STOCKHOLM

Med anledning av Eder uppmaning i novembernumret lämnar jag härmed följande data ur mitt liv:

Född i Skyttorp, Tensta församling av Uppsala län den 25 januari 1875 är jag jämnåring med U.G.J., som öppnades för trafik 1874 och vars sträckning råkade gå mellan mitt hem och tillhörande uthus. Alltså såg jag dagligen under min barndom U.G.J.s ånghästar frusta förbi och därav väcktes säkerligen mitt intresse för ångmaskiner. Ännu minnes jag namnen på de första 11 loken och på de förare o. eldare som körde desamma. De nya kommunikationerna skapade större perspektiv och möjligheter för oss unga att söka skaffa oss bättre utkomst än våra förfäder, som under århundraden strävat med skogsarbeten och jordbruk.

Min fader, Jan Ersson, föddes i Tensta 1835 och min moder, född Sjöberg, i Dannemora 1838, brukade Skyttorp, som då tillhörde Wattholma bruk. Arrendet kr. 300 pr. år skulle utgöras genom kolning och framkörning till bruket av cirka 120 läster kol pr. år. Ett mycket hårt och slitsamt arbete i vilket vi barn fingo medverka i den mån vi så förmådde och skolgången ej hindrade. Ej underligt att vi sökte oss andra utkomster.

Min äldsta broder, född 1861, reste redan 1880 till Kristinehamn och genomgick där en kurs i praktiska skolan; fick sedan anställning vid S.J.; pensionerades som avg. Lokmästare vid 67 års ålder. Min syster Hedvig, född 1867, blev småskollärlarinna med en lön av kr. 300 pr. år; avgick efter några år och blev missionär i Kina där hon vistades i 55 år. En broder, född 1870, blev lokförare vid U.G.J. men dog ung, endast 48 år. En annan broder, född 1872, blev kvar i hemtrakten då hemmet upplöstes, och min yngsta syster, född 1882, blev gift och under många år bosatt i Jönköping.

Föräldrahemmet var gott och nog sökte de gamla ge oss en god uppfostran. Skolorna voro, enligt den tidens begrepp, goda, men vägen var lång. Cirka 7 km till folkskolan.

Jag minnes min farfar, som var född den 22/11 1800 och dog i vårt hem 1884. Genom min farmors släktled kan jag följa mina förfäder till Magnus Petri, kyrkoherde i Dannemora 1590 - 1606. Han deltog i Uppsala möte 1593 och var bland dem som undertecknade detta mötes beslut.

Barndomshemmet

(Tillägnade min syster i China)

Mångtusen mil, till världens andra ände,
Min tanke, fylld af längtan ilar hä'n,
Till näjden, där mitt första hem jag kände;
Jag minns det som det stod i solens sken,
Inbäddat mellan jättelika aspar;
På gården några äppelträd och askar,
Och blomsterdoft från häggar och syren.

Jag minnes klart och tydligt landsvägsbacken,
På andra sidan hvilken, mossen var,
Där många kalla vinterkvällar, nacken,
Med kälkbacksåkning, satt på spel jag har.
Och där som månen mellan träden bligar
Jag igenkänner gamla fävallsstigar
Som minner mig om sälla barndomsda'r.

I endräkt växte vi i flock därhemma
Tills oro fyllde hågen och oss dref
Att världen och dess under lära känna;
På måfå vände vi vår lyckas stäf
Ut emot lifvets klippuppfyllda vatten,
Där månget nödrop minde oss i natten,
Om lömska skär och undervattensref.

En enda gång jag återsett det, sedan
Jag ung och hoppfull hemmet öfvergaf,

Då lät jag barndomsminnen leka, medan
Jag glömde farorna på lifvets haf;
Jag njöt af allt! Där nära intill knuten
Stod ännu kvar, fast utaf ålder bruten,
Vår gamla asp, på branten af sin graf.

Men främlingar mig i min lycka störde;
Förgäfves sökte jag en gammal vän,
Men fann, att jag ej detta hem tillhörde,
Där ingen fanns som kände mig igen.
Om du nå'n gång om barndomstiden drömmer;
Betänk att fantasi'ns förgyllning gömmer
På verklighetens hårda stöttesten.

V. J.

2 december 1913

Bror Gustaf!

Vi fostrades i samma låga koja,
Jag var den lilla, du den stora bror;
Dess litenhet vi kände som en boja,
Som måste brista – "blott man vore stor!"
Och dagen kom, då ock vårt öde förde
Oss ut att pröfva på vår lyckas lott,
Och kärleksfulla maningsord vi hörde,
Som följt oss in i våra framtidslott.

Ack huru ofta ha ej minnen vaknat,
När jag på tankens vingar ilat dit

Till låga kojan! Och hvad jag saknat,
När världen bjudit egoism och split.
Ja, jag har saknat vad som små vi ägde,
Den oskuldsglädje, som i barnet bor,
Och emot den all världens fröjder vägde
Så fjäderlätt, som spindelväfvens flor.

Just därför dröjer jag alltjämt så gerna
Vid gamla minnen ifrån barndomsdar,
De lysa klart som vinternattens stjärna
– Ett kärleksband som binder syskonpar.
Skall bandet brista...? Skall i syskonringen,
En länk oss fattas, skall en plats stå tom?
Hvi spørjer jag! Sitt lefnadslopp vet ingen.
– Mång' stängel bröts förr'n knoppen brast i blom.

Var tröst min broder, snart ha' vinterns isar
Af vårens vindar jagats bort från sjö.
Naturen vaknar. Känn hur skönt det lisar,
När svala fläktar blomsterdofter strö
Kring feberrodnande och heta kinden.
Hur skönt att somna efter dagens id
Vid andaktsviskningar, när sunnanvinden
I hemlandsskogar stämmer hälgdagsfrid.

Påskan 1918

Vid syskonmötet den 18 juli 1919

Långt från främmande land, över stormiga hav,
ha vi samlats till syskonens fäst.

Vad har dragit oss hit? Jo, vad skaparen gav!
Det han lagt i vår själ och som brände oss mest,
när vår tanke for vill genom tider och rum
och vår farkost tog grund ibland bränningars skum.

Det var längtan till torvan vi trådde som små;
Det var kärlek till syster och bror;
Det var längtan till minnenas heliga vrå;
Det var vördnad för fader och mor;
Det var kärlek till Sverige, vårt fädernesland;
Det var kärleks och längtans oslitliga band.

Låt oss blicka tillbaka till barndomens dar
Och till hemmet där skogen stod vakt,
Och med tacksamhet tänka på mor och på far
för all strävan och möda de lagt
i att fostra oss alla till kvinnor och män,
som med stolthet kan minnas vårt torvtiga hem.

Låt oss minnas med saknad vår broder som gått,
han som fattas i dag vid vår fäst;
Efter mödan och striderna, vilan han fått –
Vem av oss männe blir det härnäst?

- Han var älskad som make, som fader och bror,
och som vän var han trogen, som människa stor.

Dock skall vemod ej grumla vår glädje och sång,
när vi samlas att fastare slå
över glömskans förbryllande mörker en spång,
som i motgångens tider skall stå
och oss ena fostra i kärlek och dygd,
att ej glömma varandra och fädernas bygd.
Göm min visa nånstans mellan pärmar och blad,
och en gång när du finner den där,
låt den tala dig till om vårt möte i dag
och om syskon som hålla dig kär;
Och om endast ett ord till dig talar däri,
så har lönen jag fått för mitt rimsnideri.

12 juli 1919

V. J.